

УДК 338.48

**О. А. Марченко,
А. А. Постол**

ПОДІЄВИЙ ТУРИЗМ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Анотація. В статті розглядається сучасний стан, проблеми та перспективи ринку туристичних послуг України, зокрема одного з пріоритетних напрямків розвитку регіонів — подієвого туризму. Для розвитку івент-туризму сприяє геополітичне розташування України, етнічний склад, особливості традицій і обрядовості, багатство народної культурної спадщини. Розглянуті передумови організації подієвого туризму. Визначено, що для його подальшого розвитку потрібно здійснити детальний аналіз подій та вивчити пропозиції подієвого франчайзингу за регіонами України. Особливої уваги приділено туристичному потенціалу Запорізької області, який є вагомим підґрунтям подальшого розвитку Event-туризму регіону.

Ключові слова: подієвий туризм, стратегія розвитку, ресурсний потенціал, фестиваль, подія, регіональний розвиток.

Summary. The modern condition, the problems and the perspectives of the market of the tourist services of Ukraine have been considered in the article, in particular one of the priority directions of the development of the regions is event tourism. The development of event-tourism is promoted with the geopolitical location of Ukraine, the ethnic composition, the peculiarities of the traditions and the rituals, the richness of the folk cultural heritage. Considering the preconditions of the organization of event tourism, it has been determined that for its further development it is necessary to carry out the detailed analysis of the events and to study the proposals of event franchising in the regions of Ukraine. The special attention has been paid to the tourist potential of Zaporizhzhia region, which is an important foundation of the further development of the Event-tourism of the region.

Key words: event tourism, development strategy, resource potential, festival, event, regional development.

DOI : 10.33783/1977-4167-2021-49-1-110-113

Постановка проблеми. В умовах економічної кризи, яка має місце в Україні, посилюються негативні процеси в суспільстві такі як спад виробництва, вивільнення працівників, збільшення надлишку робочої сили, відсутність капіталовкладень на створення нових робочих місць, реструктуризація господарства. За таких умов важливо розвивати галузі, які не отримують великих фінансових вкладень. До них відноситься туризм, а особливо такий його вид, як подієвий туризм. Пріоритетність розвитку подієвого туризму в Україні зумовлюється нагальною необхідністю невідкладного розв'язання соціально-економіч-

них проблем сучасності. Виконуючи відпочинкову та пізнавальну функції, залучаючи капітальний житловий фонд і наявні природно-рекреаційні ресурси, пам'ятки історико-культурної спадщини, подієвий туризм враховує інтереси виробників та споживачів туристичних послуг, при цьому дає можливість зберігати економічну рівновагу в регіоні. Розвиток його у кожній області України має свою специфіку, зумовлену комплексним впливом різноманітних чинників — історичних, географічних, етнографічних, культурних, економічних, соціальних та інших, які мають свої переваги та недоліки. Забезпечення сприятливих умов

Бібліографія ДСТУ 8302:2015:

Марченко О. А., Постол А. А. Подієвий туризм як пріоритетний напрямок розвитку регіону. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2021. № 1 (49). С. 110—113. doi : 10.33783/1977-4167-2021-49-1-110-113.

References (APA):

Marchenko, O. A., Postol, A. A. (2021). *Podiivnyi turizm yak priorytetnyi napriamok rozvytku rehionu* [Event tourism as a priority area of development of the region]. *Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu*, 1 (49), 110—113 (in Ukr.). doi : 10.33783/1977-4167-2021-49-1-110-113.

розвитку івент-туризму на регіональному рівні — це перспективний напрям розвитку підприємництва та розвитку економічного середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Підґрунтям для проведення дослідження умов розвитку подієвого туризму в Україні є наукові праці вітчизняних учених, присвячені розробці теоретико-методологічних і методичних основ розвитку сфери послуг взагалі і подієвого туризму. Зокрема, вагомий внесок у вивчення проблеми розвитку подієвого туризму в Україні зробили вітчизняні науковці та фахівці: Д. Басюк, Н. Паньків, Л. Мармоль, К. Вовк, Л. Устименко, О. Бабкін та ін.

Незважаючи на це, ряд аспектів цієї актуальної проблеми в нових економічних умовах залишаються недостатньо вивченими і потребують більш глибоких досліджень.

Мета. Визначити потенційні можливості розвитку подієвого туризму в Україні та Запорізькій області, зокрема оцінити його основні економічні види функціонування для регіону.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним із перспективних напрямів розвитку економіки країни, за оцінками Всесвітньої туристичної організації (UNWTO), є подієвий або ж івент (event) туризм.

Подієві тури, що поєднують в собі традиційний відпочинок та участь в різноманітних подіях як у світі, так і в Україні, поступово стають дедалі популярнішими. Тому дослідження розвитку подієвого туризму в Україні є актуальним. Подієвий туризм — молодий і надзвичайно цікавий напрям. Унікальні тури, які поєднують в собі традиційний відпочинок та участь у видовищних заходах країни, поступово набувають популярності серед різних мандрівників. Походження подієвого туризму стало сферою наукових досліджень порівняно недавно [1].

В Україні івент-індустрія бере початок з 90-х років ХХ ст. Історично склалося так, що в самостійну сферу івент виділився лише за останні двадцять років. Цей підйом зумовлений відповідністю потребам людей, які у всі часи хотіли отримати нові враження, стати частиною подій, впливати на їх хід і отримати радісне відчуття причетності до чогось більшого. Треба зазначити, що в Україні подієвий туризм розвивається повільно. Тільки з 2002 р. туристичні фірми почали пропонувати послуги з організації подієвих поїздок. Збільшення в'їзного туризму в Україні у зв'язку з подіями не є систематичним і пов'язано з такими подіями як, до прикладу, Євробачення, Євро-2012. Більшість подій в Україні — місцевого й регіонального масштабу, що не надто приваблює навіть українських туристів і не сприяє розвитку в'їзного туризму [2].

Зауважимо, що розвитку подієвого туризму загалом сприяє геополітичне розташування України, етнічний склад населення, багатство народ-

ної культури, обрядовості, особливості традицій і обрядовості, тому безумовно перспективним є проведення етнофестивалів або інших заходів, що становлять національну культуру. Наприклад, Маланка-фести чи Сорочинський ярмарок, які мають всі передумови для того, щоб збирати багато глядачів і учасників. Умовами успішного проведення подібних заходів є, по-перше, затвердження відповідної державної політики, а по-друге, — залучення спонсорів, що підтверджує досвід проведення подієвих заходів за кордоном. В Україні достатньо відомих торгових марок, власники яких із задоволенням вкладали б гроші в популяризацію себе та підтримку національних культурно-мистецьких та спортивних заходів [3]. Діяльність щодо організації та проведення заходів такого характеру має зацікавити насамперед керівництво невеликих міст, або обласних центрів, оскільки розвиток подієвого туризму сприяв би створенню робочих місць та залученню коштів до місцевих бюджетів. Отже, подієвий туризм на сучасному етапі розвитку суспільства є важливим та необхідним явищем, що реалізує майже всі основні функції туризму: економічну, пізнавальну, рекреаційну, виховну та розважальну. Стрімкий розвиток подієвого туризму та необхідність оптимізації його функціонування зумовлюють потребу: ґрунтовних наукових досліджень історії розвитку, прийняття державних програм щодо розвитку подієвого туризму; залучення до його організації спонсорів та меценатів; здійснення ефективної реклами.

Для перспективного розвитку подієвого туризму потрібно здійснити: детальний аналіз подій та пересортувати їх за ознакою цікавості для туристів; вивчити пропозиції подієвого франчайзингу, які можна ввести в регіонах України [2].

Важливою передумовою організації подієвого туру є своєчасне інформування та рекламування події, загальнодоступність до інформації про неї та організація її систематичного проведення. Це дає змогу туристичним фірмам планувати подієву поїздку заздалегідь.

Втім, варто зазначити, що в Україні є чимало відомих та популярних подій, але є невелика кількість туроператорів, які спеціалізуються на організації подієвих турів.

Незважаючи на всі труднощі, наш час є періодом розвитку нових тенденцій у культурному житті, для більшості регіонів України орієнтація на подієвий туризм стає однією з реальних можливостей економічного, соціального й культурного піднесення. Водночас політична ситуація, що склалася, стала певним поштовхом, адже криза — це ще й час можливостей для готельєрів, рестораторів і турагентств регіону, які переорієнтувалися на внутрішнього туриста [4].

Враховуючи сучасний стан розвитку галузей економіки області експерти наголошують на тому,

що поступово з індустріального центру Запорізька область має стати прибутковою в аграрному та туристичному напрямках. Тому дослідження туристичного потенціалу регіону, визначення пріоритетних перспективних ресурсів, та шляхи наукового обґрунтування шляхів розвитку туристичної галузі Запорізької області є дуже актуальним аспектом наукового сьогодення. В ході численних наукових досліджень, одним із пріоритетних напрямів визначено розвиток Запорізької області як історико-культурного та туристично-рекреаційного центру Півдня України [5].

Тому стратегія розвитку туризму області побудована з урахуванням економічних та соціально-культурних особливостей. Визначено, що розвиток туризму істотно впливає на такі сектори економіки як транспорт, торгівля, зв'язок, будівництво, сільське господарство, виробництво товарів широкого вжитку. Також важливим є напрямок внутрішнього туризму: розвиток туристичних продуктів та мереж, туристична промоція області, підтримка інноваційних проєктів, культурно-мистецьких заходів, що формують імідж регіону. Тож головною метою розвитку туристичної індустрії в Запорізькій області є створення конкурентоспроможного туристичного продукту, який має максимально задовольнити потреби туристів, а також збереження історико-культурних, природних, рекреаційних та лікувальних ресурсів [4,5].

В Запорізькій області налічується більше 10 тисяч туристичних об'єктів, є що показувати туристам. Завдяки реалізації Стратегії очікується розширення географії туристичних потоків в області та зростання попиту на туристичний продукт.

Згідно з новою туристичною концепцією «7 на 7», де визнано 7 найяскравіших туристичних напрямків: козацьке, природне, історичне, індустріальне, подієве, видовишне, сакральне, найбільш перспективним вважається подієвий туризм. В рамках розвитку подієвого туризму, в області проводяться великі фестивалі, які отримали велику підтримку мешканців регіону та країн [6].

Особливою популярністю користуються фестивалі «Покрова на Хортиці», «Срібна купальська роса», «Віра. Надія. Любов.», «Ми — українські», «Приазовський інтерфест», «Черешнево» та інші. До Запорізької області приїждять тисячі гостей. Вони знайомляться з українською культурою, козацькими традиціями, беруть участь у театралізованих інтерактивних діях. Справжня родзинка нашого краю — можливість познайомитися з культурою, традиціями та стравами багатьох націй і народів, які населяють область. Болгарські, албанські, грецькі, польські, німецькі та інші національно-культурні товариства бережуть традиції своїх народів і щедро презентують їх в інтер-

культурних містечках на фестивалях, у садибах та музеях [5].

Вже шість років поспіль в Запоріжжі проходить Всеукраїнський фестиваль консервації. Десятки виробників оригінальних домашніх заготовів та здорових продуктів представляють свої доробки на смачному фестивалі. У день фестивалю відбуватиметься безперервний концерт та смачний ярмарок. На гостей свята чекають майстер-класи, фотозона, дегустації, фудзона, конкурси.

Новим в області є проведення масштабного музичного фестивалю ZAPORIZHZNIA JAZZY. Він став доброю традицією. ZAPORIZHZNIA JAZZY об'єднує меломанів із усіх куточків України і не тільки [6].

Висновки. Унікальність нашої країни якнайкраще ілюструють національні традиції, інтеркультурну кухню, етнічну культуру її регіонів. Особливі умови життя українців, перетин торгових шляхів, політичні протистояння — все це внесло коригування у становлення туристичної галузі та подієвого туризму зокрема.

Основною концепцією створення подієвого фестивального туризму в Україні, зокрема і в Запорізькому регіоні, є збереження етнічних та історичних традицій, популяризація внутрішнього туризму, культурне збагачення та заохочення громадян, залучення молоді до громадської діяльності.

Розвиток івент-туризму має великі перспективи у контексті регіонального розвитку. Однак на державному рівні наразі немає підтримки, не розроблено маркетингових заходів для просування подієвого туризму. Не зважаючи на обставини, сьогодення — є періодом розвитку нових тенденцій у культурному житті, для більшості регіонів України та Запорізької області зокрема. Орієнтація на подієвий туризм може стати однією з реальних можливостей економічного та культурного розвитку регіонів.

Водночас напружена політична та епідеміологічна ситуація, що склалася в країні на світі в цілому, стала певним поштовхом для розвитку внутрішнього, зокрема подієвого туризму.

Література

1. Вовк К. М. Управління розвитком подієвого туризму в регіоні: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю «242» Туризм (24 — Сфера обслуговування) / Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. Харків, 2020. 264 с. URL : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Vovk-K. M.-Dysertatsiya-Vchennarada-DF-64.055.015-2021.pdf>.

2. Паньків Н. Є., Мороз В. Р. Сучасний стан та перспективи розвитку подієвого туризму в Україні на прикладі розробленого івент-туру «Від-

крий для себе Покуття». *Науковий вісник НЛТУ України*. 2018. № 5 (28). С. 78–82.

3. Marchenko, O., Marmul, L., Pylypenko, K., Velychko, T. & Hranovska, V. (2020). Financial and taxation aspects of tourism activities development. *International Journal of Management*, 11 (3), 287–293.

4. Марченко О. А. Трансформації та удосконалення регіональної структури туристичної галузі : монографія. Херсон : Айлант, 2014. 362 с.

5. Стратегія розвитку туризму Запорізької області на 2021–2027 роки. URL : http://www.berda.gov.ua/files/admin/Tourism_development_strategy_Zp.pdf.

6. Стратегія розвитку міста Запоріжжя до 2028 року. URL : https://zp.gov.ua/upload/editor/strategiya_izm.pdf.

References

1. Vovk, K. M. (2020). *Upravlinnya rozvytkom rodiyevoho turizmu v rehioni* [Management of development of rhodium tourism in region]. Grand PhD in Philological sciences thesis. Kharkiv. Retrieved from <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Vovk-K.M.-Dysertatsiya-Vchennarada-DF-64.055.015-2021.pdf> [in Ukr.].

2. Pankiv, N. E. (2018). *Suchasnyy stan ta perspektyvy rozvytku podiyevoho turizmu v Ukraini na prykladi rozroblenoho ivent-turu «Vidkryy dlya sebe Pokuttya»* [The modern condition and prospects of development of event tourism in Ukraine on example of developed event tour «Discover Pokuttya»]. *Naukovyy visnyk NLTU Ukrainy*, 28, 78–82 [in Ukr.].

3. Marchenko, O., Marmul, L., Pylypenko, K., Velychko, T. & Hranovska, V. (2020). Financial and taxation aspects of tourism activities development. *International Journal of Management*, 11 (3), 287–293.

4. Marchenko, O. A. (2014). *Transformatsiyi ta udoskonalennya rehionalnoyi struktury turystychnoyi haluzi* [Transformations and improvement of the regional structure of t tourist industry]. Kherson, Aylant Publ. [in Ukr.].

5. *Stratehi ya rozvytku turizmu Zaporizkoyi oblasti na 2021–2027 roky* [Strategies of development of tourism of Zaporozhzhia region for 2021–2027]. Retrieved from http://www.berda.gov.ua/files/admin/Tourism_development_strategy_Zp.pdf [in Ukr.].

6. *Stratehiya rozvytku mista Zaporizhzhya do 2028 roku* [Strategy of development of town of Zaporozhzhia until 2028]. Retrieved from https://zp.gov.ua/upload/editor/strategiya_izm.pdf [in Ukr.].